

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
BOUW- EN SLOOPAFVALPLAN ZUID-HOLLAND

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport
bouw- en sloopafvalplan Zuid-Holland

Commissie voor de milieu-effectrapportage. - Utrecht :

Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN : 90-5237-007-9

SISO : 614.62 UDC [504.064.2:628.4.02](492.61)

Trefw.: milieu-effectrapportage ; Zuid-Holland / bouwafval ; Zuid-Holland /
sloopafval ; Zuid-Holland

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde
Staten van de provincie Zuid-Holland,
Postbus 90602
2509 LP 's-GRAVENHAGE

uw kenmerk

210388

onderwerp

Advies voor richtlijnen MER
bouw- en sloopafvalplan

uw brief

25 augustus 1988

ons kenmerk

U771-88/K1/ts/192-33

utrecht,

10 november 1988

Met bovenvermelde brief verzocht U de Commissie voor de milieu-effectrapportage advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) inzake de vaststelling van het tweede provinciale plan voor de verwerking van bouw- en sloopafval c.a.

Hierbij bied ik U het advies van de Commissie aan, overeenkomstig artikel 41 n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm). Voor de inhoud van het advies verwijs ik korthedshalve naar de samenvatting, waarin de belangrijkste aandachtspunten uit het advies zijn bijeengebracht. Daarnaast vraag ik Uw bijzondere aandacht voor het volgende:

Uit de ontvangen stukken blijkt dat als één van de belangrijkste conclusies van de eerste planperiode kan worden genoemd dat hergebruik van bouw- en sloopafval c.a. nog maar moeizaam van de grond komt en dat er nog te veel bruikbaar afval wordt gestort. Als redenen hiervoor worden o.a. genoemd de lage storttarieven, onvoldoende verwerkingsmogelijkheden anders dan storten en het grote aanbod van afval dat op een zodanige wijze is gemengd, dat het nog net aan de vergunningvoorschriften voor storten voldoet.

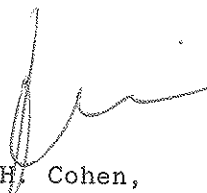
De Commissie heeft in haar advies willen benadrukken dat, ter bevordering van hergebruik en ter voorkoming van ongewenste transporten van afval, tarieven als sturingsmechanisme een belangrijke rol spelen. Daarnaast wijst de Commissie op het belang van certificering van laboratoriumgegevens en het opzetten van een "materiaal-borgsom" systeem (bijvoorbeeld in de vorm van een regeling waarbij voor het verkrijgen van een bouw- of sloopvergunning een borgsom gestort moet worden, ter bevordering van een correcte aflevering van bouw- en sloopafval). Gezien de te verwachten toename van het aanbod van slakken en vliegas van afvalverbrandingsinstallaties aan de verwerkingsinrichtingen voor bouw- en sloopafval vraagt de Commissie Uw bijzondere aandacht voor controle-mogelijkheden op een verantwoorde toepassing van deze materialen.

Bij de opstelling van haar advies heeft de Commissie niet kunnen beschikken over locatie-specifieke informatie. De Commissie gaat er van uit dat ten tijde van de opstelling van het MER het locatie-onderzoek van de provincie is afgerond en dat een beschrijving van de stort- en verwerkingslocaties in het MER kan worden opgenomen. In het MER zullen de milieucriteria die bij de selectie zijn gehanteerd en het gewicht wat hieraan is toegekend, terdege moeten worden

onderbouwd. In het onderhavige advies heeft de Commissie een (niet uitputtende) opsomming gegeven van de aspecten die zij van belang acht voor de beschrijving van de locaties.

De mate van detail van de beschrijving zal afhankelijk zijn van de door de U te kiezen optie; beschrijving van de te ontwikkelen stort- en verwerkingslocaties met een zodanige mate van detail dat ten tijde van de vergunningaanvraag ontheffing van de m.e.r.-plicht kan worden aangevraagd of een globale beschrijving en het in een later stadium volgen van een m.e.r.-procedure voor de verschillende locaties.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te kunnen leveren aan de totstandkoming van het MER en de besluitvorming over het provinciale plan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval c.a. Zij zal graag vernemen hoe U gebruik zult willen maken van haar aanbevelingen voor de inhoud van het MER.

dr. H. Cohen,
Voorzitter van de werkgroep
m.e.r. bouw- en sloopafvalplan
Provincie Zuid-Holland.

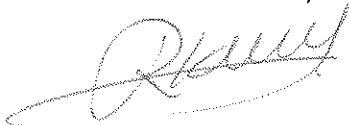
ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
BOUW- EN SLOOPAFVALPLAN ZUID-HOLLAND

Advies op grond van artikel 41 n, eerste lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de herziening van het bestaande afvalstoffenplan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen.

Uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

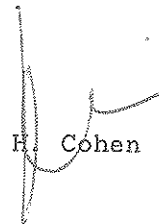
de werkgroep m.e.r. Bouw- en sloopafvalplan Zuid-Holland,

de secretaris,

drs. R.L.J.M. Klerks

de voorzitter,

dr. H. Cohen

Utrecht, 9 november 1988

INHOUDSOPGAVE

	blz.
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES	3
3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER	7
4. DOEL EN PROBLEEMSTELLING	8
5. BESCHRIJVING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN DAARVAN	13
5.1 Algemeen	13
5.2 Beleidsalternatieven	13
5.3 Modules en varianten	14
5.4 De voorgenomen activiteit	15
5.5 Nulalternatief	17
5.6 Meest milieu-vriendelijke alternatief	17
6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN WIKKELING VAN DAT MILIEU	20
7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU	22
8. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	24
8.1 Algemeen	24
8.2 Prioriteiten en mate van detail	24
8.3 Bodem, grondwater en oppervlaktewater	23
8.4 Lucht	26
8.5 Ecosystemen: flora en fauna	26
8.6 Landschap en bodemgebruik	27
8.7 Zwerfvuil	27
8.8 Geluidhinder en trillingen	27
8.9 Volksgezondheid en veiligheid	27
8.10 Indirecte, secundaire en cumulatieve gevolgen	28
9. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN	29
10. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	30
11. SAMENVATTING VAN HET MER	31

BIJLAGEN

1. Bekendmaking van de aanvang van de m.e.r.-procedure in de Staatscourant nr. 164 van 25 augustus 1988.
2. Brief van het College van Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland van 25 augustus 1988 met verzoek om advies.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.

1. INLEIDING

In april 1989 moet een herziening hebben plaatsgevonden van het huidige plan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval dat in april 1984 door Provinciale Staten op grond van artikel 26 van de Afvalstoffenwet (AW) is vastgesteld. Voor het Rijnmondgebied is door de Raad van het voormalig Openbaar Lichaam Rijnmond op 1 juli 1985 eenzelfde plan vastgesteld.

Voor de tweede planperiode (1989-1994) zal voor de provincie Zuid-Holland één plan gelden voor de verwijdering van bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen.

Op 29 augustus 1988 is de besluitvormingsprocedure voor de herziening van het eerste plan formeel van start gegaan (zie bijlage 1). De regels met betrekking tot milieu-effectrapportage (m.e.r.) zoals die zijn neergelegd in de Wet algemene bepalingen milieu-hygiëne (Wabm) zullen op deze besluitvorming worden toegepast.

Per brief van 25 augustus 1988 verzochten Gedeputeerde Staten (bijlage 2) de Commissie voor de m.e.r. om overeenkomstig de bepalingen van de Wabm te adviseren over de richtlijnen met betrekking tot het door de provincie op te stellen milieu-effectrapport (MER).

Het onderhavige advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd.

Op 14 september werd de Commissie door enkele medewerkers van de provincie Zuid-Holland voorgelicht over het voorgenomen beleid inzake de verwijdering van bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen. Bij deze gelegenheid werd tevens een bezoek gebracht aan twee verwerkingslocaties in Zuid-Holland.

Het doel van het onderhavige advies is aan te geven welke milieu-aspecten de aandacht verdienen bij het opstellen van het provinciale beleid ten aanzien van de verwijdering van bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen. Daarmee wordt tevens de gewenste inhoud van het voor het bouw- en sloopafvalplan op te stellen MER afgebakend.

In de opstelling van haar advies heeft de Commissie alle via de provincie ontvangen adviezen, commentaren en opmerkingen die schriftelijk werden ingebracht, in de beschouwing genomen. Voor zover deze reacties (zie bijlage 4) betrekking hebben op de milieu-aspecten van het voorneemen, werden zij in het advies verwerkt. Waar zulks het geval is, wordt in de tekst door middel van een voetnoot naar de betreffende reactie verwezen.

Ten behoeve van dit advies heeft de Commissie verder de beschikking gekregen over de volgende documenten:

- de startnotitie ten behoeve van het plan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen;
- het Plan voor verwijdering van bouw- en sloopafval van de provincie Zuid-Holland (dec. 1984) en het Plan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval van het Openbaar Lichaam Rijnmond (nov. 1985).

- het Project STRAF bouw- en sloopafval Zuid-Holland, deel 1 Beknopte verslaglegging, mei 1988.
- de Notitie Interimbeleid bouw- en sloopafval (april 1988).
- de Evaluatie plan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval periode 1984-1989 (dec. 1987).

Het onderhavige advies is samengesteld in volgorde van de onderwerpen welke een MER tenminste moet bevatten op grond van artikel 41 j van de Wabm.

2. SAMENVATTING VAN HET ADVIES

Provinciale Staten van Zuid-Holland hebben het voornemen kenbaar gemaakt een Afvalstoffenplan op te stellen voor een tweede planperiode voor de verwijdering van de in de provincie vrijkomende afvalstoffen, waaronder bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen. De regels met betrekking tot milieu-effectrapportage (m.e.r.) zullen op de besluitvorming over het Afvalstoffenplan worden toegepast. Het doel van het onderhavige advies van de Commissie voor de milieu-effectrapportage is de milieu-aspecten van het voorgenomen provinciale beleid ten aanzien van de afvalstoffenverwijdering af te bakenen en de gewenste inhoud van het door de provincie op te stellen milieu-effectrapport (m.e.r.) aan te geven.

Het advies van de Commissie is opgezet in volgorde van de onderwerpen welke een MER tenminste moet bevatten volgens de systematiek van artikel 41 j van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) waarin de m.e.r. regeling is opgenomen.

De belangrijkste aandachtspunten van dit advies zijn hieronder samengevat in de vorm van vragen en punten waarop het MER ten behoeve van de besluitvorming antwoord zal moeten geven.[1]

Vorm en presentatie van het MER (par. 3)

- Het MER kan worden opgesteld als afzonderlijk document of als onderdeel van het Afvalstoffenplan. In het laatste geval dient de herkenbaarheid van het MER-gedeelte gewaarborgd te worden.
- De inhoud van het MER zal zo objectief mogelijk moeten zijn en moeten worden gericht op de bij de betrokkenen levende vragen.

Doel en probleemstelling (par. 4)

- Gelet op de eisen die in Hoofdstuk 2, paragraaf 2 van de Afvalstoffenwet gesteld worden aan een Afvalstoffenplan, zal dat plan en het daarbij behorende MER aan moeten geven welk beleid zal worden vastgesteld over de methoden van inzameling en verwerking van het afval, de daarvoor benodigde voorzieningen en locaties. Daarbij is het nodig dat duidelijk wordt gemaakt in welke gevallen het plan rechtstreeks van toepassing kan zijn en in welke gevallen nadere uitwerking middels besluiten van provincie, gemeenten of samenwerkingsgebieden nodig is.
- Het Plan moet uitsluitend geven over de vraag of de voorgenomen inzamelings- en verwijderingsmethoden regionaal of bovenregionaal aangepakt zullen worden.
- Met het oog op het voortschrijdende karakter van het Plan is het

1 Tussen haakjes zijn de bijbehorende paragrafen van het advies gegeven.

wenselijk dat het Plan niet alleen het beleid vastlegt voor de komende planperiode, maar daarnaast ook uitzicht biedt op een verder weg gelegen planhorizon na het jaar 2000.

- Het Plan en het MER zullen de categorieën afval moeten afbakenen en een beschrijving moeten bevatten van de selectie van de in het Plan opgenomen afvalstoffen. Tevens zal hierbij de afbakening met andere afvalstoffenplannen moeten worden aangegeven.
- Het Plan moet aangeven hoe groot naar verwachting in de tweede planperiode de jaarlijkse hoeveelheden en de samenstelling van de verschillende categorieën afvalstoffen zullen zijn, die geproduceerd en vervolgens verwijderd dienen te worden. De aannames en de te verwachten ontwikkelingen op de middellange termijn tot aan de planhorizon moeten eveneens beschreven worden. Tevens dient te worden aangegeven of het Plan de stortlocaties voor de komende planperiode al definitief wil vastleggen.
- Het Plan dient aandacht te besteden aan de te nemen maatregelen ter bestrijding van illegale afvalverwijdering. Hierbij dient tevens te worden ingegaan op tarieven als middel om ongewenste transporten van afval te vermijden.
- Het tweede Plan zal een korte evaluatie moeten bevatten van het eerste Plan. Bij dit onderwerp behoort een overzicht van de huidige voorzieningen en installaties in de provincie, die in gebruik zijn voor de inzameling en verwijdering van de betrokken afvalstoffen.

Het beleid en de alternatieven (par. 5)

- Welke beleidsalternatieven komen in aanmerking voor beschouwing in de vaststelling van het provinciale Afvalstoffenbeleid?
- Welk gewicht wordt hierbij toegekend aan welke inzamelings- en verwijderingsmethoden? Welke voorzieningen en eventuele locaties worden daarvoor aangeduid?
- Welke van deze alternatieven heeft de voorkeur van de initiatiefnemer en waarom?
- Hoe is het meest milieu-vriendelijk alternatief tot stand gekomen? Hoe verhoudt dit meest milieu-vriendelijke alternatief zich tot het alternatief dat de voorkeur heeft van de initiatiefnemer?
- Het nulalternatief betreft de situatie waarbij het huidige beleid wordt voortgezet. In hoeverre biedt die mogelijkheid een reëel alternatief of moet de huidige situatie met autonome ontwikkeling beschouwd worden als een referentiekader voor de milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit en de overige in beschouwing te nemen beleidsalternatieven?

Besluitvorming (par. 6)

- Hoe zal de besluitvorming over het vast te stellen provinciale Afvalstoffenplan verlopen en welke procedure en tijdplan worden daarbij gevolgd?
- Welke reeds genomen besluiten, beleidsvoornemens of beleidsuitspraken stellen randvoorwaarden of beperkingen aan de besluitvorming?
- Welke andere besluiten en door welke instanties zullen nog moeten worden genomen om het provinciale Afvalstoffenbeleid tot uitvoering

te kunnen brengen? Spelen hierbij eventuele uitwerkingsplannen door de samenwerkingsgebieden of gemeenten mee?

Het bestaande milieu en de ontwikkeling daarvan (par. 7)

- De omvang van het studiegebied in dit beleidsplan varieert per milieu-aspect en omvat die gebieden waar meetbare of bespeurbare milieu-veranderingen kunnen worden verwacht bij uitvoering van het voorgenomen beleid of de alternatieven daarvan.
- De bestaande toestand van het milieu dient beschreven te worden voor de locaties van die afvalverwijderingsinrichtingen die tijdens de tweede planperiode nog steeds gebruikt zullen worden, gesloten zullen worden of nieuw in gebruik genomen zullen worden.
- Met betrekking tot die locaties verdienen bij dit onderdeel van het MER de volgende milieu-aspecten de aandacht:
abiotische aspecten (bodemgesteldheid, geohydrologie, geomorfologie, bodemkwaliteit en grondwaterkwaliteit, oppervlaktewater, watergebruik en waterwinning, luchtkwaliteit, omgevingsgeluidniveau's), biotische aspecten (levensgemeenschappen/ecotopen/ontwikkelingsmogelijkheden), visueel-ruimtelijke en cultuurhistorische kenmerken en verder volksgezondheid en veiligheid.

Gevolgen voor het milieu (par. 8)

- Met het oog op het beleidsplanniveau van de betrokken besluitvorming, is het belangrijk dat het MER -in eerste instantie- beschrijft welke milieu-compartimenten bij welk alternatief de meeste belasting zullen ondervinden. Per beleidsalternatief kan dit gebeuren door de aard en globale omvang van de emissies naar de verschillende milieu-compartimenten aan te geven.
- Daarnaast zal in het MER een beschrijving van de milieu-effecten van de inrichting van bepaalde voorzieningen alleen aan de orde behoeven te komen als in het Plan over die voorzieningen en hun locaties concrete beslissingen worden genomen.
- Welke voorspellingsmethoden en -modellen zijn gebruikt?
- In de paragrafen 8.3 tot en met 8.10 van het advies wordt, voornamelijk in de vorm van vragen, ingegaan op de te verwachten gevolgen per milieu-aspect zoals hierboven genoemd onder het bestaande milieu (par. 7). Tevens zijn vragen opgenomen over indirecte, secundaire en cumulatieve gevolgen van uitvoering van het voorgenomen beleid en eventuele volgactiviteiten.

Vergelijking van de alternatieven (par. 9)

- Hoe worden de gevolgen voor het milieu van de verschillende alternatieven beoordeeld en hoe worden deze in onderlinge vergelijking per milieu-aspect gewaardeerd?

Leemten in kennis en informatie (par. 10)

- Welke leemten in kennis en informatie bestaan er nog? Welke onzekerheden zijn er ten aanzien van de gebruikte gegevens, de gebruikte voorspellingsmethoden en de te verwachten milieu-gevolgen?
- Wat is het belang van deze leemten in kennis voor de besluitvorming?
- Zullen er voorbereidingen worden getroffen om de werkelijk optredende gevolgen voor het milieu van de afvalverwijdering in de tweede planperiode te kunnen meten en evalueren? Dit met het oog op de mogelijkheid tot bijstelling van het beleid tijdens de tweede en volgende planperioden.

Samenvatting van het MER (par. 11)

- Is de samenvatting van het MER goed afgestemd op de inhoud van het MER of het MER-gedeelte van het Plan?
- Bevat de samenvatting een beschouwing van die milieu-aandachtspunten die centraal stonden tijdens de periode van het vooroverleg van deze m.e.r.?

3. VORM EN PRESENTATIE VAN HET MER

Het MER wordt opgesteld ten behoeve van de besluitvorming in het plan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen van de provincie Zuid-Holland (verder in dit advies aangeduid als "het Plan") voor zover dit plan betrekking heeft op de methodes van definitieve verwijdering van afvalstoffen, de daarvoor te creëren voorzieningen en de locaties van die voorzieningen (inrichtingen)[2].

Het MER kan worden opgesteld als een op zich zelf staand document. Het kan ook worden gepresenteerd als onderdeel van het ontwerp van het Plan. In het laatste geval zal het MER daarin dan afzonderlijk herkenbaar moeten zijn. Omdat de beschrijving van het doel, de probleemstelling, de voorgenomen activiteit en de alternatieven en varianten daarop, de te nemen en eerder genomen besluiten en een vergelijking van de diverse alternatieven zowel van belang is voor het Plan als voor de opstelling van het MER, bevat het onderhavige advies op veel plaatsen geen specifieke aanwijzing of de gewenste informatie in het MER of in het Plan zou moeten staan. In al die gevallen wordt gerefereerd aan het "Plan/MER".

Voor de presentatie van het MER wordt gewezen op de volgende aandachtspunten:

- In het MER moeten keuze-elementen, die bepalend zijn geweest bij de opstelling naar voren worden gebracht.
- Het MER moet voorzien zijn van een samenvatting, die goed is afgestemd op de inhoud van het MER of van het MER-gedeelte van het ontwerp-Plan.
- Onderbouwende informatie kan in bijlagen behorende tot het MER worden opgenomen. Daartoe moeten ook behoren een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst.

2 Besluit van 20 mei 1987, houdende de uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Besluit milieu-effectrapportage): Toelichting op de bijlage Staatsblad 1987, 278.

4. DOEL EN PROBLEEMSTELLING

Artikel 41 j, lid 1 onder a van de Wabm.

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd".

Ten einde een goed inzicht te verkrijgen in doel en middelen ten aanzien van de voorgenomen activiteit, dient een korte samenvatting van de problematiek in het MER te worden opgenomen. Het gaat hier om een beschrijving van de afvalproblemen zelf en om een analyse van de knelpunten bij de uitvoering van de nu geldende plannen voor de verwijdering van bouw- en sloopafval.

Hierbij dient onder meer aandacht te worden besteed aan knelpunten door gebrek aan regelgeving voor bepaalde afvalstoffen, illegale afvalverwijdering[3] en aan de export- en importstromen die de provincie in- en uitgaan. Ook dient ingegaan te worden op de rol die tarieven spelen bij het sturen van deze afvalstromen.

Bij dit onderwerp behoort ook een overzicht van de voorzieningen en installaties die nu binnen de provincie in werking zijn binnen de verwijderingsstructuur van de betrokken afvalstoffen. Daarbij dient de wijze van beheer te worden vermeld. Dit overzicht van voorzieningen en installaties zou tezamen met de huidige afvalstromen in beeld kunnen worden gebracht in de vorm van een stroomschema. Een dergelijk stroomschema van de huidige situatie kan een nuttige dienst bewijzen als uitgangssituatie bij de formulering van de mogelijke beleidsalternatieven.

De betrokkenen bij de beslissingen in het plan

Het is bij een m.e.r. op planniveau moeilijk om een goed zicht te krijgen op de concrete activiteiten die een gevolg zullen of kunnen zijn van de vaststelling van het plan. Dit geldt des te sterker, indien het plan zelf onduidelijkheid laat bestaan over het karakter van de erin genomen beslissingen. Voor een zo goed mogelijke karakterisering is een heldere omschrijving van de verschillende beslissingen nodig. Het MER zou daarbij een onderscheid kunnen maken tussen beslissingen in het plan die:

-
- 3 Illegale afvalverwijdering komt nog steeds voor. Diverse categorieën afvalstoffen die in het Plan zullen worden behandeld spelen daarbij een rol. De bestrijding van illegale situaties en een grotere mate van handhaving zullen aan de orde moeten komen. Daarbij kan aandacht worden besteed aan een aantal aspecten van het handhavingsbeleid, zoals de relatie toezicht-opsporing; de organisatorische vormgeving voor betrokken overheden; coördinatie/overleg (intern/extern); verantwoordelijkheden-/taken/samenwerking; en programmering van de controle. In de evaluatie van het MER zal aandacht moeten worden besteed aan de resultaten van een stringenter handhavingsbeleid.

- 1- rechtstreeks leiden tot bepaalde noodzakelijke of verplichte activiteiten van de provincie of van anderen;
- 2- randvoorwaarden opleggen aan door anderen te ondernemen activiteiten, waarbij vastgelegd is hoe die anderen moeten handelen;
- 3- randvoorwaarden opleggen aan door anderen te ondernemen activiteiten, waarbij in meer of mindere mate ruimte wordt gelaten aan die anderen in hun handelen;
- 4- de provincie of anderen een bepaalde inspanningsverplichting opleggen (bijvoorbeeld ten aanzien van voorlichting).

In de startnotitie noemt de provincie de volgende drie hoofddoelstellingen van het Plan:

- het voorkomen van het ontstaan van afval;
- het bevorderen van hergebruik en nuttig gebruik van afval;
- een verantwoorde verwijdering van de niet-herbruikbare of nuttig toepasbare en niet-verbrandbare bedrijfsafvalstoffen (reststoffen).

De Commissie verwacht daarom dat het Plan/MER onder meer zal ingaan op de volgende punten:

- In het Plan/MER dienen de hoofddoelstellingen en de daarvan afgeleide nevendoelelstellingen duidelijk te worden beschreven. Voor een heldere formulering van de doelstellingen van het Plan en mede in verband met de na het Plan komende latere besluiten ter uitvoering van dat plan, is het van belang dat het Plan/MER aangeeft welke beleidsbeslissingen definitief in het Plan vastgesteld zullen worden en welke latere besluiten door wie moeten worden genomen en wat de ruimte is die overblijft voor die latere besluiten ter invulling van het beleid.
- Het Plan moet de visie van de provincie bevatten op de hiërarchie van de beslissingen in het Plan zelf en de besluiten van provincie, gemeenten en samenwerkingsgebieden. Het betreft besluiten die ten dele eveneens m.e.r.-plichtig kunnen zijn. Het Plan zal moeten aangeven tot welke instanties en groepen van personen de beslissingen van het Plan en de latere besluiten zich zullen richten: de provincie zelf, de samenwerkingsgebieden, de gemeenten, particuliere (afval)bedrijven of burgers. Bovendien moet aangegeven worden, wat de mate van bindendheid voor de diverse betrokkenen is. Bijvoorbeeld ten aanzien van de tarieven, of ten aanzien van de voorschriften over inzamelings- of verwerkingsmethoden of ten aanzien van handhaving.
- In het Plan moet worden aangegeven welke bevoegdheden bij de provincie respectievelijk de gemeenten of samenwerkingsgebieden liggen. Zijn uit de vorige planperiode lessen te trekken over de hantering van die bevoegdheden?

De Commissie is verder van mening dat bij de behandeling van doel en probleemstelling in het Plan/MER aandacht dient te worden besteed aan de volgende onderwerpen.

De planperiode voor het Plan

De Afvalstoffenwet geeft aan dat afvalstoffenplannen binnen een periode van vijf jaar na vaststelling dienen te worden herzien. Met het oog op het voorschrijdend karakter van het Plan in het algemeen en de in de startnotitie gesignaleerde knelpunten (o.a. dat te veel bruikbaar puin wordt gestort, onvoldoende verbrandingscapaciteit en hergebruiksmogelijkheden, een mogelijk toekomstig tekort aan stortcapaciteit), is het nodig dat het Plan na de planperiode (1989-1993) globaal uitzicht biedt op de wenselijke ontwikkelingen voor de middellange (derde planperiode) en lange termijn (vierde planperiode tot 2004).

Afbakening categoriën afval

Het Plan zal betrekking hebben op bouw- en sloopafval en de daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen. Volgens de startnotitie betreft dit bedrijfsafvalstoffen welke qua hoedanigheid en/of be- en verwerkingswijze zodanig met bepaalde categorieën bouw- en sloopafval overeen komen, dat een gezamenlijke be- en verwerking verantwoord is. Met name worden hiertoe gerekend straalgrit, verontreinigde grond, veegvuil, saneringsgrond, onbrandbaar shredderafval, niet composteerbaar tuinafval, onbrandbaar proces- en verzamelafval uit bedrijven, AVI-slakken, AVI-vliegas, AVI-gips, AVI-bodemas, poederkoolvliegas en residuen van afval- en drinkwaterbehandeling[4].

Het Plan moet een beschrijving bevatten van de selectie van de in het Plan opgenomen afvalstoffen en een procedure om nieuwe afvalstoffen hierin in te passen. Tevens zal hierbij de afbakening met andere afvalstoffenplannen (huishoudelijke afvalstoffen en tezamen daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen, zuiveringsslib, autowrakken en ziekenhuisafval) moeten worden aangegeven. Daarnaast zal de relatie tot chemische afvalstoffen moeten worden aangegeven, alleen al omdat die ook kunnen voorkomen in de in het Plan te behandelen afvalstoffen.

De omvang van de afvalstromen

Het Plan/MER moet aangeven, hoe groot naar verwachting in de gestelde planperiode de totale jaarlijkse hoeveelheid (in gewicht en volume) en de samenstelling van de verschillende categorieën te verwijderen afvalstoffen is; hierbij dient een onderscheid te worden aangebracht tussen afvalproductie en afvalaanbod[5]. Daarbij is het van belang dat naast een prognose van de totale omvang van het afvalprobleem ook een specificatie van de ontwikkeling wordt gegeven op basis van twee autonome beïnvloedingscomponenten. Deze componenten zijn: ontwikkelingen

-
- 4 De Commissie gaat er hierbij vanuit dat dit geen chemische afvalstoffen zijn.
 - 5 Onder afvalaanbod wordt in dit advies verstaan al het afval dat in de verschillende fasen van het verwijderingsproces bij de verschillende be- en verwerkingsinrichtingen wordt aangeboden.

van demografische aard en ontwikkelingen in de afvalproductie per hoofd van de bevolking. Het verdient daarbij aanbeveling deze prognose niet slechts voor de planperiode van 5 jaar op te stellen doch ook een schatting voor de ontwikkeling op de middellange en lange termijn in de beschouwing te betrekken. Daarnaast behoort het MER inzicht te verschaffen in de mate en aard van onzekerheid van de schattingen en tevens een hoge en een lage prognose te omvatten.

Ook de invloed van scheiding aan de bron/gescheiden inzameling van afvalcomponenten en afvalfracties dient in de prognoses zichtbaar te zijn; er dient onderscheid te worden gemaakt in geproduceerde hoeveelheden afval en te be- en/of verwerken hoeveelheden afval[6].

Daarnaast dient in het MER te worden aangegeven welke aandelen van de afvalstoffenstromen naar verwachting over welke perioden zullen worden afgevoerd voor be- en/of verwerking buiten de provincie[7].

In de startnotitie wordt aangegeven dat door het vergrote aanbod van afval en het te grote aanbod van afval dat op een zodanige wijze was gemengd dat het nog aan de eisen voldeed, een stortcapaciteitsgebrek is ontstaan. In het Plan/MER zal moeten worden aangegeven welke maatregelen worden getroffen om het capaciteitstekort op te heffen[8].

Duidelijk moet worden of het Plan de locaties voor storten van de niet te hergebruiken onderdelen van de genoemde afvalcategorieën al definitief wil aanwijzen of slechts enkele meest belovende locaties moet aanduiden die - in een later stadium - aan een aparte (al dan niet m.e.r.-plichtige) procedure zullen worden onderworpen.

Tarieven

Van groot belang is een onderling slechts gering verschil van de tarieven in de provincie teneinde o.a. ongewenste transporten van afval te vermijden. De uniformiteit in tarieven, kan via een vereveningsstelsel worden bewerkstelligd. De eenvoudigste wijze om de gewenste uniformiteit te bereiken is dat alle gemeenten een gemeenschappelijke regeling aangaan waarin deze heffing is opgenomen. Een tweede mogelijkheid, die vooral actueel is bij een privaatrechtelijke exploitatie van de afvalverwerking, is dat er een n.v. wordt opgericht, die werkzaam is voor het hele gebied van de provincie. Hiervoor is goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig.

Daarnaast wijst de Commissie op het belang van de tariefhoogte als sturingsmechanisme voor de verschillende afvalcategorieën. De Commissie is dan ook van mening dat het Plan/MER inzicht dient te verschaffen in het

-
- 6 Zie ook het gestelde in de inspraakreactie van de Zuidhollandse Milieufederatie onder "Prognose van aanbod en verwerking", bijlage 4, nr. 9.
 - 7 Zie ook de inspraakreactie van de gemeente Vianen, bijlage 4, nr. 7.
 - 8 Zie ook het gestelde in de inspraakreactie van de Zuidhollandse Milieufederatie onder "Nieuwe stortplaatsen", alsmede de bijgevoegde notitie, bijlage 4, nr. 9.

door de provincie voorgestane tarieven-beleid [9].

Creëren van reservecapaciteit

In het beleid van de provincie zal voldoende reservecapaciteit moeten worden ingebouwd voor de verwijdering van de betrokken categorieën afval ten einde het hoofd te kunnen bieden aan mogelijke onvoorziene omstandigheden.

Afwerking bestaande stortplaatsen.

Voorts vraagt de Commissie aandacht voor een milieuhygiënisch verantwoorde afwerking van afvalverwerkingsterreinen, die tijdens de tweede planperiode of daarna worden gesloten. Er zal moeten worden aangegeven hoe kan worden geregeld op welke wijze na sluiting van een stortplaats de nazorg moet plaatsvinden. In dit verband zijn met name van belang:

- afschermingsmaatregelen zoals bijv. drainagesystemen en bovenafdichting.
- regelmatige bemonstering en controle van de grondwaterkwaliteit.

De Commissie is van mening dat het bovenstaande in het Plan dient te worden opgenomen, alsmede dat zonodig afstemming dient plaats te vinden met het provinciale bodemsaneringsbeleid.

Beoordelingscriteria

Bij de beschrijving van de probleem- en doelstelling in het MER dienen ook beoordelingscriteria te worden geformuleerd aan de hand waarvan de verschillende beleidsalternatieven kunnen worden uitgewerkt en getoetst. Hiertoe behoren milieu-normen en streefwaarden, specificaties van milieukwaliteit en ruimtelijke criteria, alsmede normstelling ten aanzien van toelaatbaar uitlooggedrag en vervluchtiging van contaminanten vanuit hergebruikte afvalstoffen.

9 Zie ook de opmerking van de gemeente Woubrugge over differentiatie in verwerkingsprijs, bijlage 4, nr. 4.

5. BESCHRIJVING VAN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN DAARVAN

Artikel 41 j, lid 1 onder b van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

5.1 Algemeen

Het afvalverwijderingsbeleid van de provincie zal moeten zijn gericht op de voortgaande opzet van een milieuhygiënisch verantwoorde en doelmatig functionerende afvalverwijderingsstructuur in de gehele provincie. Zowel bij de inzameling en het transport als bij de be- en verwerking is sprake van verschillende methoden en technieken. Deze methoden en technieken vormen de modules voor de mogelijke beleidsalternatieven ten aanzien van de toekomstige verwijdering van de afvalstoffen in de provincie. Alvorens in te gaan op een bespreking van de verschillende mogelijke alternatieven voor het MER is het nodig eerst enige termen nader te definiëren die in dit hoofdstuk worden gebruikt.

Onder beleidsalternatief wordt in dit hoofdstuk verstaan: een van de mogelijke combinaties van maatregelen voor de verwijdering van de betrokken afvalstoffen die tezamen leiden tot de beheersing van het afvalprobleem.

Onder modules (deelprocessen)[10] worden die verschillende stappen in het verwijderingsproces van het afval begrepen, welke kunnen bijdragen tot de beoogde beheersing van het afvalprobleem, b.v. gescheiden inzameling, hergebruik, mechanisch scheiden, verbranden, storten etc. Als varianten, die bij elke module denkbaar zijn, valt een onderscheid te maken naar de locatie, naar de wijze van uitvoering en tempo van invoering, naar de toegepaste technieken etc.

5.2 Beleidsalternatieven

In het Plan/MER dient te worden uiteengezet welke beleidsalternatieven voor de tweede planperiode in aanmerking komen voor beschouwing. Vooral de prioriteitsvolgorde van de diverse modules is hiervoor van beteke-

10 Modules of deelprocessen zijn synoniem aan de term "bouwstenen", zoals deze is gebruikt in de adviezen voor richtlijnen van de Commissie m.e.r. voor de inhoud van de milieu-effectrapporten ten behoeve van de provinciale afvalstoffenplannen van bijvoorbeeld Noord-Brabant, Drenthe, en Noord-Holland.

nis. Dit vraagt dus de nodige aandacht. Duidelijk is, dat niet kan worden volstaan met de meest prioritaire modules. Zo zullen er, ongeacht de gekozen prioriteiten, immers altijd reststoffen gestort moeten worden.

Beleidsalternatieven en varianten daarvan worden behalve via prioriteitsstelling van modules tevens geformuleerd op basis van

- variatie in de verhouding tussen de verschillende modules,
- fasering in de invoering van modules,
- toepassing van verschillende technieken binnen de modules.

De commissie acht het vanzelfsprekend, dat deze afwegingen mede een rol spelen bij het opstellen en uitwerken van beleidsalternatieven.

Het spreekt vanzelf dat vanwege de genoemde variabiliteitsmogelijkheden in theorie zeer vele beleidsalternatieven mogelijk zijn. In het het MER zullen slechts enkele beleidsalternatieven met hun varianten behoeven te worden geformuleerd, die aansluiten bij het doelmatigheidscriterium van de Afvalstoffenwet, de uitgangspunten van het rijksoverheidsbeleid en de in de startnotitie reeds genoemde beleidsvoornemens van de provincie. Ook is het van belang dat de beleidsalternatieven rekening houden met de overige provinciale afvalstoffenplannen en met eventuele provincie-grens overschrijdende samenwerking op het gebied van procesmatige afvalbe- en afvalverwerking van bepaalde categorieën afval. Het ligt voor de hand dat bij dit alles het kostenaspect moet worden betrokken met het oog op de financiële realiseerbaarheid van de mogelijke beleidsalternatieven.

De opstelling van stroomschema's voor de verschillende in het MER te beschouwen beleidsalternatieven kan bijdragen aan een goed begrip van de milieu-problematiek van de provinciale afvalstoffenverwijdering; dit temeer als die worden geplaatst naast een stroomschema van de huidige afvalverwijderingssituatie zoals voorgesteld in hoofdstuk 4 van het onderhavige advies. Bij deze stroomschema's dient te worden aangegeven in hoeverre de stromen bijvoorbeeld door tariefstelling gestuurd kunnen worden.

5.3 Modules en varianten

Als modules binnen de te ontwikkelen beleidsalternatieven komen vooral in aanmerking:

bouw- en sloopafval:

- het aangeven van de mogelijkheden om beperkende voorwaarden bij bouwvergunningen te stellen ten aanzien van de keuze van bouwmaterialen
- beperking in het ontstaan van afval door selectief slopen, gescheiden inzameling en hergebruik
- scheiding in componenten en fracties met bewerking in puinbreekinstallaties gevolgd door gecontroleerde nuttige toepassing van sommige fracties
- verbranden met of zonder energie-opwekking
- gecontroleerd storten

bedrijfsafvalstoffen welke tezamen met bouw- en sloopafval kunnen worden be- en verwerkt

- terugdringen van het ontstaan van afval
- scheiding aan de bron en hergebruik
- gescheiden inzameling
- (milieu-vriendelijk) hergebruik^[11] van gescheiden componenten en fracties
- verbranden met of zonder energie-opwekking
- gecontroleerd storten

Het Plan/MER zal een beknopte beschrijving van de reël toe te passen modules moeten presenteren.

5.4 De voorgenomen activiteit

De voorgenomen activiteit is het beleidsalternatief dat de voorkeur van de provincie geniet om als beleid tijdens de tweede planperiode te worden uitgevoerd.

Als knelpunt bij het huidige beleid wordt in de startnotitie aangegeven dat momenteel nog ca. 900.000 ton voor hergebruik of nuttige toepassing geschikt bouw- en sloopafval wordt gestort.

De provincie wil deze hoeveelheden verminderen door:

- op de stortplaatsen een uniform en selectief acceptatiebeleid te hanteren
- de storttarieven te verhogen.

In het Plan/MER zal aangegeven moeten worden hoe hieraan wordt vormgegeven en welk effect van deze maatregelen verwacht mag worden.

Voor de komende planperiode is de provincie blijkens de startnotitie voornemens drie hoofddoelstellingen te hanteren:

- a. het voorkomen van het ontstaan van afval
- b. het bevorderen van hergebruik van materialen en nuttige toepassing [12] van afval
- c. een verantwoorde verwijdering van de niet-herbruikbare en niet-verbrandbare bedrijfsafvalstoffen (reststoffen)

ad a In de startnotitie wordt vermeld dat via voorlichting een aantal aspecten onder de aandacht van de betrokken gemeenten en bedrijven

11 Zie ook punt 8 van de inspraakreactie van het Hoogheemraadschap van Schieland, bijlage 4, nr. 8.

12 Zoals omschreven in "Afval en afvalverwijdering; benamingen en definities, NEN 6410, 1e druk, september 1985. Waar verder in dit advies wordt gesproken over hergebruik wordt tevens nuttige toepassing bedoeld.

zal worden gebracht. In het Plan/MER dient te worden aangegeven welke concrete effecten van deze voorlichting verwacht worden.

ad b Tot deze maatregelen kan in ieder geval, zoals in de startnotitie reeds is aangegeven, gerekend worden het selectief slopen en het definiëren van materialen welke voor hergebruik in aanmerking komen en het sturen van deze materiaalstromen teneinde te voorkomen dat deze gestort worden. In het Plan/MER dient een kwantitatief en kwalitatief overzicht te worden gegeven van de voor hergebruik in aanmerking komende fracties. Hierbij dient per afvalcategorie te worden aangegeven het huidige hergebruik, het te verwachten hergebruik en het maximaal haalbare hergebruik. Daarnaast acht de Commissie het van belang, dat aandacht wordt geschonken aan de eventuele gevolgen voor het milieu door hergebruik van afvalstoffen. In dit kader dient aandacht geschonken te worden aan de mogelijkheid van vervluchtiging en uitloging van contaminanten vanuit hergebruikte afvalstoffen.

Bij dit alles spelen sorteerinrichtingen en puinbrekers een belangrijke rol. Het Plan/MER zal een uiteenzetting moeten bevatten van het voorgenomen beleid van de provincie ten aanzien van deze inrichtingen. Ingegaan dient te worden op:

- locaties van sorteerinrichtingen/puinbrekers (wordt er ook gedacht aan mobiele puinbrekers?)
- verwerkingscapaciteit
- acceptatie- en controlebeleid
- de aan de af te leveren produkten te stellen kwaliteitseisen, te bevestigingen door onderzoek in daartoe gecertificeerde laboratoria.

Speciale aandacht wordt gevraagd voor de verwijdering van hout. In het Plan/MER dient aangegeven te worden welke be- en of verwerkingsmethoden toegepast kunnen worden[13].

ad c Het Plan/MER dient een overzicht te geven van bestaande en nog op te richten stort- en verwerkingslocaties. Het Plan/MER dient te onderbouwen in hoeverre deze locaties een rol kunnen spelen voor de komende (tweede) planperiode.

Gezien het feit dat de provincie reeds voor de komende planperiode een aantal locaties wil selecteren, vraagt de Commissie de volgende zaken al zo gedetailleerd mogelijk weer te geven.

- de stort- en/of verwerkingscapaciteit en de gebruiksduur van de locaties;
- de gewenste beheersvorm;
- het acceptatie- en controlebeleid voor de verschillende afvalcategorieën;
- een overzicht van de milieuhygiënische randvoorwaarden vanuit de provincie te stellen.

13 Zie ook de inspraakreactie van de VEABRIN, bijlage 4, nr. 1.

- de grondmechanische situatie van een locatie;
- de geohydrologische situatie;
- de hydrologische situatie;
- de duurzaamheid van de toe te passen boven- en bodemafdichting en drainagesystemen (IBC-criteria);
- de behandeling van percolatiewater (opslag, afvoer en zuivering);
- lozingspunt van effluent;
- een calamiteitenregeling;
- het natuurlijke milieu en de gebouwde omgeving;
- mogelijkheden tot landschappelijke inpassing;
- de aanleg van infrastructurele werken.

Daarnaast vraagt de Commissie aandacht voor een milieuhygiënische afwerking van de tijdens de planperiode te sluiten afvalverwerkingsplaatsen (zie ook par. 4 onder "Afwerking bestaande stortplaatsen").

5.5 Nulalternatief

Onder het nulalternatief moet in dit geval worden verstaan de voortzetting van het huidige beleid zoals dat is vastgelegd in het eerste Plan c.q de continuering van de huidige afvalverwijderingssituatie voor die categorieën afvalstoffen die niet in het eerste Plan zijn opgenomen, met dien verstande dat reeds in uitvoering genomen projecten of projecten tot uitvoering waarvan reeds is besloten, in beschouwing worden genomen alsof zij reeds in bedrijf zouden zijn.

Het nulalternatief dient vooral te worden gezien als referentiesituatie voor de milieu-gevolgen van de voorgenomen activiteit en de overige in beschouwing te nemen beleidsalternatieven. Als referentietijdstip dient bij voorkeur het jaar te gelden waarover de meest recente en volledige gegevens beschikbaar zijn.

5.6 Meest milieu-vriendelijke alternatief

Artikel 41 j, lid 3 van de Wabm: "Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast".

Dit zogeheten meest milieu-vriendelijke alternatief dat in ieder geval volwaardig in het MER zal moeten worden beschreven, zal bij de formulering van de beleidsalternatieven en de voorgenomen activiteit nader gestalte dienen te krijgen. Dit zal moeten worden gezocht in een voor het milieu zo gunstig mogelijke afvalverwijderingsstructuur voor de verschillende afvalstromen. Ook de toepassing van milieu-vriendelijke varianten van de diverse modules (bijvoorbeeld een versnelde invoering van die modules) spelen bij dit alternatief een belangrijke rol. Bij de uitwerking van varianten zal echter het nodige voorbehoud moeten worden betracht door na te gaan of de daarbij in aanmerking komende milieu-beschermende maatregelen milieu-problemen niet slechts doorschuiven van

het ene milieu-aspect naar het andere of dat combinaties van milieu-beschermende maatregelen per saldo toch een negatief resultaat kunnen opleveren.

Bij het ontwikkelen van het meest milieu-vriendelijke alternatief zal achtereenvolgens aandacht dienen te worden geschonken aan de volgende modules en varianten:

- het voorkomen van afval;
- de invoering van toeslagen op bouwmaterialen die door hun eigenschappen of afwerking de hergebruiksmogelijkheden in de sloopfase verkleinen;
- het opzetten van een "materiaal-borgsom" systeem. Te denken valt hier aan een regeling, waarbij voor het verkrijgen van een sloopvergunning een borgsom gestort moet worden. Wanneer de gesloopte materialen, zoveel mogelijk gescheiden, op een sorteercentrum in de eigen regio afgeleverd worden, kan de borgsom terugbetaald worden (grotendeels of eventueel met een premie). Scheiden bij de bron, niet mengen en niet slepen met afval kan in dit systeem beloond worden en wordt zo financieel aantrekkelijk. Voor bouwafval kan aan een dergelijke systeem worden gedacht gekoppeld aan de bouwvergunning.
- het bevorderen van gescheiden inzameling bij de bron ten einde bij te dragen aan de minimalisering van de milieu-effecten bij het verder doorlopen van de afvalketen en aan besparing op energieverbruik en grondstoffen en op benodigde bodemruimte voor residu-berging;
- scheiding van overige daarvoor in aanmerking te brengen afvalstoffen, na inzameling, gericht op maximale terugwinning van afzetbare materialen voor nuttige toepassing;
- volume-reductie van de uiteindelijk te storten hoeveelheid afval door verbranding; één en ander met benutting van de vrijkomende energie en realisatie op een zo kort mogelijke termijn;
- storten van de overige afvalstoffen alsmede verwerkingsresidu in of op de bodem, op zodanige wijze dat daarbij op emissiebeheersing gerichte voorzieningen controleerbaar en zo veel mogelijk repareerbaar zijn en blijven;
- het creëren van nieuwe verwerkingsplaatsen op die locaties die de minste schade voor het milieu opleveren;
- inpassing van alle afvalverwijderingsvoorzieningen in een zodanige logistieke structuur dat:
 - * sprake is van een minimalisatie van de belasting van de bestaande infrastructuur of de noodzaak tot de aanleg van nieuwe infrastructuur;
 - * stof- en geluidemissie door afvaltransportverkeer (incl. overslag) wordt geminimaliseerd;
 - * het aantal be- en verwerkingsplaatsen in het verwijderingskader wordt geoptimaliseerd;
 - * handhaving van de Afvalstoffenwetgeving en de daarop gebaseerde vergunningen en voorschriften wordt gerealiseerd of kan worden verbeterd;
- optimalisering van noodzakelijk bodembeslag voor afval be- en verwerkingsinrichtingen door daarop gerichte vormgeving en zulks zoveel mogelijk op plaatsen waar, door reeds gerealiseerde afvalberging, het

- multifunctionaliteitsbeginsel voor het bodemgebruik niet of weinig meer kan worden toegepast.
- inzicht dient te worden gegeven op welke tijdstippen binnen een onderhavige planfase de te onderscheiden alternatieven kunnen worden gerealiseerd.
- Indien het meest milieu-vriendelijke alternatief niet als eerste kan worden uitgevoerd moeten de daardoor ontstane gevolgen voor het milieu tenminste kwalitatief worden beschreven.

6. TE NEMEN EN EERDER GENOMEN BESLUITEN

Artikel 41 j, lid 1, onder c van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het MER wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven".

In het MER wordt vermeld ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en dienstig kan zijn en door wie dit besluit zal worden genomen. Tevens wordt beschreven volgens welke procedure en tijdplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij zijn betrokken. Voorts dient te worden vermeld welke terzake doende overheidsbesluiten reeds zijn genomen en welke gemaakte afspraken en beleidsuitspraken beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden stellen aan het betreffende besluit waarvoor het MER is opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten en beleidsvoornemens (hardheid; hoe lang geleden genomen etc.).

Ook dient te worden aangegeven welke besluiten, beleidsvoornemens en overeenkomsten respectievelijk zullen moeten worden genomen, geformuleerd en gesloten om het Plan ten uitvoer te brengen en welke instanties welke besluiten moeten nemen. Bovendien moet worden aangegeven of en hoe de provincie verwacht dat binnen de planperiode - in samenwerking met de instanties van en binnen de samenwerkingsgebieden - de noodzakelijke besluiten ter uitvoering van het Plan kunnen worden genomen. Bij deze latere besluiten is niet alleen te denken aan besluiten op basis van de Afvalstoffenwetgeving maar ook aan besluiten zoals die op basis van de ruimtelijke ordening, milieuhygiënevergunningen en dergelijke worden genomen. Dit is mede van belang om te kunnen bepalen of bij latere besluiten alsnog een MER nodig zal zijn. In dit kader over latere besluitvorming zal niet alleen aandacht moeten worden gegeven aan besluiten van overheden, maar zal ook moeten worden aangegeven in hoeverre particulieren zijn/zullen moeten worden betrokken bij de afvoer en verwerking van afvalstoffen; daarbij zal ook moeten worden beschreven of naar verwachting de verwerkingscapaciteit in de provincie voldoende is.

Om te kunnen bepalen welke randvoorwaarden gelden voor de te nemen beslissingen moet in het MER aandacht worden besteed aan tenminste (beleidsvoornemens uit) de volgende beleidsdocumenten:

- de Richtlijn gecontroleerd storten
- het IMP Afvalstoffen 1985-1989
- het IMP Milieubeheer 1986-1990 en 1987-1991
- het IMP Bodem 1984-1988
- het Bouwstoffenbesluit
- de vigerende streek- en bestemmingsplannen
- het milieuhygiënisch beleidsplan van de provincie en de sectorale plannen (b.v. waterkwaliteitsplan) waarop dit beleidsplan is gestoeld

- bestaande Afvalstoffenplannen en voornemens ten aanzien van de herziening van die plannen
- het Structuurschema Natuur- en Landschapsbehoud
- het Structuurschema Drink- en Industrierwatervoorziening

Verder kan gedacht worden aan:

- Interimwet Bodemsanering
- Bodemsaneringsprogramma's van Zuid-Holland

7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU EN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU

Artikel 41 j, lid 1 onder d van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen".

Het studiegebied omvat niet alleen de locaties die voor het realiseren van modules in aanmerking komen, maar ook die gebieden, die ecologisch, hydrologisch of ruimtelijk in relatie staan tot bedoelde locaties. Per milieu-aspect (bodem, oppervlaktewater, grondwater, geluid, luchtkwaliteit en visuele hinder) kan de omvang van het studiegebied verschillen en beperkt blijven tot die gebieden waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de toestand van het milieu kunnen worden verwacht bij uitvoering van de voorgenomen activiteit of een van de overige te behandelen beleidsopties met hun modules en varianten.

De bestaande toestand van het milieu in het studiegebied dient in het MER te worden beschreven voor zover die toestand van belang is voor de voorspelling van de gevolgen voor het milieu bij uitvoering van het voorgenomen beleid of een van de alternatieven. Dit betekent dat het bij dit onderdeel van het MER gaat om de locaties van die afvalinrichtingen die tijdens de planperiode van het Plan

- nog steeds zullen worden gebruikt,
- zullen worden gesloten, [14]
- in gebruik zullen worden genomen.

Met andere woorden, de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu zal afhankelijk zijn van de mate van concreetheid waarmee het Plan voorzieningen en hun locaties zal aanwijzen.

De bestaande toestand van het milieu en de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, als het huidige beleid c.q. de huidige afvalverwijderingssituatie zonder veranderingen zou worden voortgezet (het nulalternatief, zie paragraaf 5.4 van het onderhavige advies), dient als referentiekader voor de beschrijving van de gevolgen voor het milieu en de onderlinge vergelijking van de beleidsopties (zie de hierna volgende hoofdstukken 8 en 9). Daarbij dient rekening te worden gehouden met eventuele na-ijlings effecten van voltooide of lopende ingrepen in het studiegebied, inhoudende zowel die ingrepen betreffende de afvalverwijdering (b.v. voltooide of bijna voltooide stortplaatsen) als die activiteiten betreffende andere ontwikkelingen, b.v. woningbouw en ook industriële, recreatieve en infrastructurele ontwikkelingen en landinrichting.

14 De Commissie gaat hier niet in op de nazorg van stortplaatsen die in vorige planperiodes zijn gesloten. Zij wijst er echter wel op dat het aanbeveling verdient om eventuele nieuwe inzichten en technieken voor nazorg van stortplaatsen ook hier op van toepassing te laten zijn.

Ten behoeve van de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu en de afbakening van het studiegebied mag in het MER een overzichtskaart niet ontbreken met daarop aangegeven de locaties van de bestaande stort- en verwerkingsplaatsen en van de nieuw te kiezen voorzieningen voor de toekomstige afvalverwijdering in de provincie. In een bijlage bij het MER kunnen gedetailleerde kaarten worden opgenomen met een schaal van bijvoorbeeld 1:10.000 van specifieke locaties en omgeving.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu zal het MER in het studiegebied vooral aandacht moeten besteden aan:

abiotische aspecten

- bodemgesteldheid en (geo)hydrologie
- geomorfologie
- bodemkwaliteit en grondwaterkwaliteit
- oppervlaktewater
- watergebruik en waterwinning
- luchtkwaliteit (inclusief concentraties van geurstoffen)
- omgevingsgeluidniveau's (industrie, verkeer)

biotische aspecten

- levensgemeenschappen/ecotopen met vermelding van eventuele bijzondere elementen van flora en fauna.
- de ontwikkelingsmogelijkheden van levensgemeenschappen onder de bestaande abiotische omstandigheden.

In het algemeen is de ecologische betekenis van belang die op locale, regionale en internationale schaal kan worden gehecht aan het studiegebied.

visueel-ruimtelijke en cultuurhistorische kenmerken

- visueel-ruimtelijke kenmerken en relaties
- cultuurhistorische elementen en patronen
- huidige vormen van bodemgebruik en reeds vastgelegde bestemmingen van de locaties en hun directe omgeving

volksgezondheid en veiligheid

- wegbelasting en knelpunten van het transport van afvalstoffen, producten en reststoffen
- risico's van dit transport voor het milieu langs de routes

8. BESCHRIJVING VAN DE GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 41 j, lid 1 onder e van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de beschreven alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven".

8.1 Algemeen

Het MER moet de milieu-effecten (zowel van tijdelijke als permanente aard alsmede effecten die pas op langere termijn zichtbaar worden) beschrijven die zullen optreden bij de uitvoering van de voorgenomen activiteit en van de onderscheiden beleidsalternatieven, waaronder het meest milieu-vriendelijke alternatief. In het MER zullen de gebruikte voorspellingsmethoden en -modellen moeten worden beschreven met de mate van betrouwbaarheid, die aan deze methoden en modellen kan worden toegekend. Bij de resultaten van de voorspellingen dient te worden aangegeven tussen welke grenzen zij kunnen variëren als gevolg van onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en de gebruikte invoergegevens. Bij onzekerheden over het eventueel optreden van milieu-effecten dient niet alleen uit te worden gegaan van een gemiddelde situatie maar ook van een nog als reël in te schatten pessimistische situatie.

Bij de voorspellingen zal ook rekening moeten worden gehouden met de eventuele gevolgen van een strenger handhavingsbeleid zoals genoemd in paragraaf 4 van het onderhavige advies.

8.2 Prioriteiten en mate van detail

De in het MER te behandelen alternatieven zullen verschillen inhouden met betrekking tot de voorkeursvolgorde van de mogelijke afvalverwijderingsstructuren en de daarvoor benodigde voorzieningen en hun locatie-aanduiding. Per onderscheiden alternatief zal daarom de belasting van de milieu-compartimenten bodem, lucht, grondwater en oppervlaktewater verschillend zijn. In paragraaf 5.2. van het onderhavige advies is reeds onderstreept dat de keuze van inzamelings- en verwerkingsmethoden automatisch gevolgen heeft voor de daarop volgende en daaraan voorafgaande stappen in het totale afvalverwijderingsproces.

Met het oog op het plan-niveau van dit MER, acht de Commissie het belangrijk dat het MER - voor het als strategisch aan te merken deel van het plan - beschrijft welke milieu-compartimenten bij welk alternatief de meeste belasting zullen ondervinden. Per beleidsalternatief kan dit gebeuren door de aard en globale omvang van de emissies naar de verschillende milieu-compartimenten aan te geven. Daarbij hoort een aanduiding welke van deze emissies vervolgens aanleiding zullen geven tot tijdelijke gevolgen of tot gevolgen van (een meer) permanente aard. Ook zal steeds de onderlinge samenhang tussen de mogelijke milieu-gevolgen beschouwd moeten worden beschouwd.

Aangezien de Provincie in het Plan het besluit tot aanwijzing van stortlocaties wil nemen dient in het MER dient de selectie van deze locaties te worden onderbouwd.

Met name dient aandacht te worden besteed aan:

- de invloed die de prognose inzake het afvalaanbod op aantal en plaats van de verschillende locaties heeft gehad;
- de eventuele verschillen in de ondergrond;
- de maatregelen welke getroffen moeten c.q. kunnen worden teneinde bestaande stortplaatsen, gelet op de IBC-criteria zoals genoemd in de Richtlijn gecontroleerd storten, op een vanuit milieu-oogpunt verantwoorde wijze te kunnen uitbreiden;
- de landschappelijke inpasbaarheid;
- de aanwezigheid van risicodragende of risicovolle objecten (zoals waterwingebieden).

Voor de afweging van de locatie-alternatieven moeten daarbij illustraties worden geleverd van de verschijningsvorm van be- en verwerkingsinrichtingen in het omliggende landschap.

Daarnaast zal voor het uitvoeringstechnisch niveau in het MER een beschrijving van de milieu-effecten van de inrichting (afhankelijk van de gekozen milieubeschermdende voorzieningen) aan de orde dienen te komen als in het Plan over de voorzieningen van de inrichtingen concrete beslissingen worden genomen. In de mate van detaillering van de beschrijving van emissies naar de milieu-compartimenten en het optreden van gevolgen voor de verschillende milieu-aspecten in het MER is de noodzaak maatgevend, dat deze beschrijving uiteindelijk zal moeten resulteren in een vergelijking tussen de verschillende alternatieven ten behoeve van een weloverwogen planvorming. Een vergaande detaillering is niet nodig, tenzij wordt overwogen voor de vervolgbesluiten op het inrichtings- en uitvoeringsniveau van concrete onderdelen van het provinciale afvalverwijderingsbeleid, ontheffing van de m.e.r.-plicht aan te vragen.

Hieronder wordt per milieu-aspect aangegeven welke effecten in het MER naar het oordeel van de Commissie moeten worden behandeld. De aandachtspunten zijn vooral in de vragende vorm gerangschikt.

8.3 Bodem, grondwater en oppervlaktewater

Vragen die bij de voorspelling van effecten voor deze milieu-compartimenten naar voren komen, betreffen^[15]:

- Welke veranderingen kunnen optreden in de hydrologische en geohydrologische situatie tijdens de aanleg, het gebruik en na beëindiging van gebruik van de diverse modules?

15 Zie ook punt 3 en 5 uit de inspraakreactie van het Hoogheemraadschap van Schieland, bijlage 4, nr. 8.

- Kunnen de bodemkwaliteit, grondwaterkwaliteit en de oppervlaktewaterkwaliteit worden beïnvloed en in welke omvang? Welke gevolgen kan dat hebben voor grondwatervoorkomens en oppervlaktewaterwingebieden die drink- en industriewater leveren?
- Kunnen veranderingen in de grondwaterstromingsrichting, de grondwaterstand en de bodemkwaliteit en grondwaterkwaliteit gevolgen hebben voor natuurlijke vegetaties en landbouwgewassen?
- Hoe wordt de oppervlaktewaterkwaliteit en de kwaliteit van onderwaterbodems bij lozingspunten beïnvloed?
- Kunnen in het MER globale voorspellingen worden gemaakt voor de hiervoor vermelde effecten voor de in de startnotitie genoemde gecontroleerde stortplaatsen die tijdens de planperiode in gebruik zullen zijn en eventuele locaties voor op-, be- en verwerkingsinrichtingen voor zuiveringsslib, dierlijke mest e.d.? Hoe staat het met de (geo)hydrologische gevolgen van tijdens het Plan af te werken stortplaatsen?
- Welke (controle)maatregelen kunnen worden getroffen om negatieve effecten op de (geo)hydrologie, bodem en grondwater te kunnen vaststellen en te beperken of te neutraliseren?

8.4 Lucht

Emissie's naar de lucht kunnen met name optreden bij verbrandingsinstallatie's en gecontroleerde stortplaatsen. Het betreft emissies van gassen, stof en stank.

- De centrale vraag bij de gevolgen van toepassing van de diverse modules voor dit milieu-compartiment zal zijn welke invloed te verwachten valt op de luchtkwaliteit op de be-, op- en verwerkingsterreinen en de omgeving daarvan.
- Welke maatregelen kunnen worden genomen om de emissies zo veel mogelijk te beperken?
- Indien bij de uitvoering van het Plan nieuwe verkeersstromen ontstaan, dienen de effecten daarvan te worden betrokken in het MER (b.v. bij de realisatie van nieuwe inrichtingen).

8.5 Ecosystemen: flora en fauna

- Welke oppervlakte (in ha.) wordt beïnvloed bij toepassing van de verschillende modules?
- Wat is de aard en de mate van aantasting?
- Zijn verschuivingen in soortenomvang en -samenstelling te verwachten in het gebied?
- In welke mate worden functies als fourageer-, broed-, rust- en doortrekgebied aangetast?
- Wat is de te verwachten ontwikkeling na beëindiging van het gebruik van vooral stortplaatsen?
- Op welke wijze zal een afgedekte en begroeide stortplaats aanleiding kunnen geven tot een introductie van verontreinigingen in verschillende voedselketens?

8.6 Landschap en bodemgebruik

- In hoeverre is van (nieuwe) modules een visuele invloed te verwachten op de omgeving (bouwhoogte, profiel, oppervlak, omheining, e.d.)?
- Wat zijn de invloeden op cultuurhistorische en aardwetenschappelijke elementen en patronen (bijvoorbeeld Gea-objecten) in het studiegebied?
- Welke vormen van bodemgebruik zullen door de toepassing van modules worden beïnvloed en om welke oppervlakken gaat het? (zie ook paragraaf 8.5 hiervoor).
- Zijn er visuele gevolgen te verwachten van het opruimen van illegale stortplaatsen en dergelijke?

Het MER dient een beeld te geven van de visuele verschijningsvorm en de mogelijkheden voor landschappelijke inpassing van concrete modules op gekozen locaties[16]. Tekeningen en fotomontages kunnen behulpzaam zijn bij de beoordeling van de ruimtelijk-visuele effecten.

8.7 Zwerfvuil

Welke hinder als gevolg van zwerfvuil kan optreden tijdens be- en verwerking van afvalstoffen?

8.8 Geluidhinder en trillingen.

- In welke mate en door welke oorzaken kunnen geluidhinder en rustverstoring optreden bij de aanleg respectievelijk het gebruik van de diverse modules?
- Kan bij benadering een idee worden gegeven welke aantallen mensen geluidsoverlast zullen ondervinden van de diverse installaties en het transport van afval, verwerkingsproducten en residuën?
- Welke maatregelen zijn mogelijk om de geluidhinder te reduceren?

8.9 Volksgezondheid en veiligheid

- Welke beïnvloeding van de volksgezondheid kan optreden door verontreiniging van drinkwateronttrekkingsgebieden? Is er een permanent meet-programma voor de mogelijke verspreiding van verontreinigingen uit reeds afgewerkte gecontroleerde en ongecontroleerde stortplaatsen?
- Indien handmatige scheiding van afvalcomponenten of fracties wordt overwogen: wat zijn de gevolgen voor de gezondheid van de werknemers? Deze vraag dient te worden beantwoord in overleg met de Arbeidsinspectie.

16 Zie ook de inspraakreactie van het Nationaal Landschapskundig Museum, bijlage 4, nr. 6.

- Kunnen technische storingen en explosies in de diverse mogelijke be- en verwerkingsinstallaties gevaar opleveren voor de veiligheid van werknemers en omwonenden?
- In hoeverre dragen de vervoersstromen van afval, verwerkingsproducten en residuën bij tot de verkeersonveiligheid in de provincie? Wat zullen de milieu-gevolgen van verkeersongelukken zijn waarbij milieu-schadelijke afvalstoffen betrokken zijn?
- Welke maatregelen zijn mogelijk om al deze risico's terug te dringen?

8.10 Indirecte, secundaire en cumulatieve gevolgen

- Welke gevolgen kunnen worden verwacht van concrete afvalinrichtingen tezamen met de gevolgen van andere activiteiten in de omgeving?
- Zal de toepassing van bepaalde modules aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van andere activiteiten die op zichzelf ook gevolgen voor het milieu kunnen hebben?
- Welke belastingen op de bestaande infrastructuur zullen optreden als gevolg van de voorgenomen afvalverwijdering? Zal hierdoor de noodzaak worden vergroot om te komen tot de aanleg van nieuwe infrastructuur?

9. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 41 j, lid 1 onder f van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven".

De verschillen tussen de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten - in ieder geval ten aanzien van de milieu-gevolgen - duidelijk worden gepresenteerd in het MER. Daarbij dienen de milieu-gevolgen te worden vergeleken met die van de bestaande toestand (nulalternatief). Bij deze vergelijking kunnen de diverse stroomschema's van voorzieningen en afvalstromen voor de huidige situatie en de diverse alternatieven de helpende hand bieden (zie de paragrafen 4 en 5.2 van het onderhavige advies).

Het MER dient aan te geven welke milieu-kwaliteitseisen (normen, streefwaarden) en uitgangspunten van het milieubeleid daarbij zijn gebruikt. (Zie eveneens hoofdstuk 4 van het onderhavige advies).

Verder verdienen de volgende punten de aandacht:

- een relatieve voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect met uitleg van de selectiecriteria voor deze voorkeur (waar mogelijk aan de hand van zo kwantitatief mogelijke informatie over effecten), waarbij de bestuurlijke haalbaarheid buiten beschouwing wordt gelaten;
- de mate waarin de provincie denkt haar doelstellingen te kunnen verwezenlijken met de voorgenomen activiteit en de behandelde beleidsalternatieven.

Op grond van de m.e.r.-regeling in de Wabm is de initiatiefnemer niet verplicht om in het MER kostenaspecten aan de orde te laten komen. De Commissie is echter van mening, dat in dit geval, mede gelet op de rol die het doelmatigheids criterium in de toepassing van de Afvalstoffenwetgeving speelt, een financiële paragraaf niet mag ontbreken. Daarin zou ingegaan moeten worden op de financiële aspecten van de verschillende afvalverwijderingsstructuren en de kosten per ton per categorie te verwerken afval die de verschillende alternatieven met zich mee zullen brengen in de verschillende samenwerkingsgebieden^[17].

17 Zie ook paragraaf 4 onder "Bestrijding illegale afvalverwijdering".

10. OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Artikel 41 j, lid 1 onder g van de Wabm:

Een MER bevat tenminste: "een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens".

Het MER moet aangeven, welke leemten in kennis en informatie zijn blijven bestaan en welke betekenis daaraan mag worden gehecht voor de besluitvorming. De redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan moeten ook worden gegeven. Daarbij kan worden vermeld:

- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden, bijvoorbeeld op het globale planniveau waarvoor dit MER wordt opgesteld
- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens
- gebrek aan kennis over de bestaande toestand
- onzekerheden met betrekking tot milieu-gevolgen op de langere termijn.

De vastgestelde leemten in kennis en onzekerheden behoren te worden betrokken bij een evaluatie-programma voor daadwerkelijk optredende milieu-effecten bij toepassing van de diverse modules. In het MER kunnen hiervoor reeds enkele aandachtspunten worden aangegeven. Dit kan gebeuren in de vorm van een schets van een mogelijk systeem van milieu-kwaliteitsbewaking voor de gehele verwijderingsketen van de diverse categorieën afvalstoffen met aandacht voor de noodzaak tot monitoring van geselecteerde milieu-indicatoren.

11. SAMENVATTING VAN HET MER

Artikel 41 j, lid 1 onder h van de Wabm:

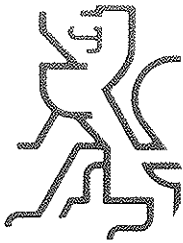
Een MER bevat tenminste: "een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven".

In de samenvatting van het MER, of van het ontwerp van het FAP-2 als het MER daarin is opgenomen, zal kort en overzichtelijk de kern van de belangrijkste onderdelen van het MER moeten worden weergegeven. Wat betreft de onderlinge vergelijking van de alternatieven kan dit bijvoorbeeld gebeuren met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Deze samenvatting dient de milieu-aandachtspunten te bevatten, die centraal stonden tijdens de periode van inspraak en advisering ten behoeve van de richtlijnen voor het op te stellen MER.

BIJLAGEN BIJ

ADVIES VOOR RICHTLIJNEN VOOR DE
INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
BOUW- EN SLOOPAFVALEPLAN ZUID-HOLLAND

(bijlagen 1 t/m 4)

Provincie Zuid-Holland

INSPRAAK MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE PLAN BOUW- EN SLOOPAFVAL C.A.

De provincie Zuid-Holland gaat het bestaande afvalstoffenplan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval en daarmee te verwerken bedrijfsafvalstoffen herzien. Dit voornemen is uitgewerkt in een startnota. Voordat het herziene plan kan worden vastgesteld moet eerst duidelijk zijn wat de gevolgen voor het milieu zijn van de verschillende beleidskeuzen en de concrete uitwerkingen daarvan.

Deze milieu-effecten zullen worden beschreven in een Milieu-effectrapport (MER).

Voordat het MER kan worden opgesteld moeten Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland eerst richtlijnen opstellen waar het MER aan moet voldoen. Gedeputeerde Staten stellen iedereen in de gelegenheid opmerkingen te maken over de te geven richtlijnen.

Inzage

Van 29 augustus 1988 tot en met 31 oktober 1988 ligt de startnota ter inzage in de secretarie van uw gemeente tijdens werkuren. Voor inzage buiten werkuren is de in uw gemeente gebruikelijke regeling van toepassing. Tevens ligt de startnota gedurende deze termijn ter inzage in de bibliotheek van het Provinciehuis, Koningskade 1 te 's-Gravenhage.

Inspraak

Opmerkingen met betrekking tot de te geven richtlijnen kunnen tot 31 oktober 1988 schriftelijk worden ingediend en moeten worden gestuurd naar Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP 's-Gravenhage. Persoonlijke gegevens worden niet bekend gemaakt als daar in een afzonderlijke brief om wordt verzocht.

Inlichtingen

Voor nadere informatie kunt u zich wenden tot de heren W. Kramer, telefoon (070) 117274 en L. Hartholt, telefoon (070) 116582.

BRIEF VAN DE PROVINCIE ZUID-HOLLAND MET VERZOEK OM ADVIES

Provinciehuis
Koningskade 1
2596 AA 's-Gravenhage
Postbus 90602
2509 LP 's-Gravenhage
Telefoon (070) 116611
Telefax (070) 117090
Telex 31088 cdkzh nl

Provincie Zuid-Holland
Gedeputeerde Staten

De commissie voor de milieu-
effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Inkomen:	29 AUG. 1988
Nr:	1150-88 WC/Sc/Pro
Dossier:	192-3

Dienst : DWM
Afdeling : ABC
Doorkiesnr. : 116582

Ons kenmerk : 210388
Uw kenmerk : -
Bijlagen : 2

Onderwerp : Afvalstoffenwet/Wet Alge-
mene Bepalingen Milieu-
hygiëne. Plan/m.e.r. ten 's-Gravenhage,
behoefte van de verwijdering
van bouw- en sloopafval c.a.

Hierbij delen wij u mede dat provinciale staten van Zuid-Holland voor-
nemens zijn de bestaande plannen voor de verwijdering van bouw- en sloop-
afval c.a. te herzien. Dit voornemen is weergegeven in bijgaande start-
nota.

Op de totstandkoming van deze planherziening is de in de Wet Algemene
Bepalingen Milieuhygiëne opgenomen regeling inzake milieu-effectrappor-
tage van toepassing.

In dat verband is thans aan de orde het inwinnen van adviezen over de op
te stellen richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport.

Gaarne zien wij het advies van uw commissie over het onderhavige onder-
werp tegemoet.

Gedeputeerde staten van Zuid-Holland,
griffier, voorzitter,

J. P. HOPMAN

B. PATLIN

Bij uw antwoord dienst en afdeling op de enveloppe vermelden en datum en kenmerk op de brief.

Het provinciehuis is met het openbaar vervoer bereikbaar via de tramlijnen 1 en 9 en de buslijnen 18, 65, 88 en 90 en ligt op ruim
tien minuten lopen van het station Den Haag Centraal.

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP VAN DE COMMISSIE
VOOR DE MILIEU-EFFECTRAPPORTAGE

De werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage die het onderhavige advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport inzake het provinciale plan voor de verwijdering van bouw- en sloopafval Zuid-Holland heeft opgesteld, staat onder voorzitterschap van dr. H. Cohen.

In de werkgroep hebben voorts zitting:

- ir. W. van Duijvenbooden wonende te Woudenberg;
- ing. W. Meijnen wonende te Utrecht;
- prof.dr.ir. E.M.M.G. Niël wonende te Maastricht;
- drs. S.P. Tjallingii wonende te Gouda.

Drs. R.L.J.M. Klerks treedt op als secretaris van de werkgroep.

BIJLAGE 4

LIJST VAN INSPRAAKREACTIES

Nr.	Datum	Persoon of instantie	Boeknr. provincie Z-Holland	Datum van ontvangst Cie m.e.r.
1.	20-10-88	Vereniging van Exploitanten van Afval verbrandingsinstallaties in Nederland (VEABRIN) te Rotterdam	210481	01-11-88
2.	24-10-88	Provinciale Raad voor het Milieubeheer 's-Gravenhage	210485	01-11-88
3.	25-10-88	Gemeente Alkemade	210506	07-11-88
4.	28-10-88	Gemeente Woubrugge	210507	07-11-88
5.	28-10-88	Expeditiebond "Eensgezindheid" te Wateringen	210509	07-11-88
6.	30-10-88	Nationaal Landschapskundig Museum te Dordrecht	210511	07-11-88
7.	31-10-88	Gemeente Vianen	210512	07-11-88
8.	01-11-88	Hoogheemraadschap van Schieland te Rotterdam	210513	07-11-88
9.	31-10-88	Zuidhollandse Milieufederatie te Rotterdam	210514	07-11-88